

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Antonio Ollokiegi Otaegi

*Astigarraga,
Gipuzkoa
(1924-2019)*

Aurkibidea

Biografia

Astigarragako "Kakonia" etxean jaio zen, garai batean "Mina" izenez ezagutzen zen etxean. Aita Astigarragakoa zuen eta ama, berriz, Beizamakoa. Valdespinako markesen etxean bizi ziren beraiek, eta haien maizter izateaz gainera, markesen administratzaile-lana egin izan zuten belaunaldiz belaunaldi, bere anaiarekin lan hori bukatu zen arte. Gogoan zuen markesei maizter guztiek eman behar izaten zieten errenta nola ematen zieten: bai diruz, baita oilasko bat eramanez ere. Eskolan 8 urte bete zituen arte ibili zen eta gero gau-eskolan ere aritu zen. 13 urterekin basoan aritu zen lanean eta gerra hasi zenean korneta jotzen zuen desfileetan herri berriren bat hartzen zenean. Gaztetan harri-apustu bat jokatu eta sekulako marka egindakoa gogoan du.

Zintak

ATG-023

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-10-07
- **Iraupena:** 52 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberría, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberría, Eider

ATG-041

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberría, Idoia
- **Data:** 2016-11-09
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Errentako kapoien neurriari begira

- **Erref:** ATG-023/007
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:08:39. **Bukatu:** 00:10:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Valdespinako markesaren lursailetan garotan ibili nahi izanez gero, lanarekin ordaintzen zuten. Etxeen errentak ordaintzeko, ordea, abenduan ordaindu behar izaten zen. Maizterrek kapoiak ekartzen zituzten markesarenera. Neurri onekoak ez baziren, markesak itzuli egiten zizkien, txikiak zirela-eta.

2. Valdespinako markesen etxeak

- **Erref:** ATG-023/010
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:13:55. **Bukatu:** 00:15:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Valdespinako markesek etxe ugari zituzten errentan emanda.

3. Apaizen engainuak

- **Erref:** ATG-023/011
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:15:13. **Bukatu:** 00:16:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

7 apaiz ezagutu izan ditu Astigarragan. Apaizek ondo engainatu zituztela uste du.

4. Pelaioekin eta Fletxekin korneta jo behar

- **Erref:** ATG-023/013
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:18:05. **Bukatu:** 00:20:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak

Laburpena:

Pelaioak eta Fletxak ziren garai hartan (erreketeak eta falangistak); 13 urte

zituela, Nazionalek Santander hartu zutenean, desfilea korneta jotzera ekarri zuten Joxe Antonio. Pelaio eta Fletxen desfileetara nahitaez joan behar izaten zen, bestela seinalatu egiten zuten eta. Orduko uniformeak nolakoak ziren azaltzen du.

5. Gerra hasi zenean, pilotan jokatzeko

- **Erref:** ATG-023/015
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:22:04. **Bukatu:** 00:23:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Gerra hasiera gogoan du: uztailaren 18an hasi zen, eta pilota-partidua jokatu zuen, gerra hasi zeneko abisua ematera etorri baino lehen. Lehen, jende asko joaten zen pilota-partiduetara; Alberto Gurutzeagak antolatzen zituen txapelketak.

6. Astigarragan, hainbat egoitza politiko

- **Erref:** ATG-023/016
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:23:30. **Bukatu:** 00:25:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Batzokia, *Centro Republicano* eta karlisten egoitza zeuden Astigarragan. Elkarrengandik gertu zeuden, eta elkarren artean ez ziren ondo konpontzen. Egoitza bakoitzean hainbat kontu antolatzen zituzten. *Centro Republicano* an pilotak saltzen zituzten, eta beraiek pilota haiekin ibiltzen ziren jokatzeko umetan.

Transkripzioa

- Zeiñek organizatzen zittun ordun? Batzokin organizatzen zian o zeñek...?
- Bai, batzokik eta. Ordun zian batzokiya, "centro republicano", ta geo karlistena. Karlistena bihian. Geo zentro republikanua eskubitan eta batzokiya ezkerretan. Eskaileran nola plazara iyotzen da? Han, bat eskubitan ta bestia ezkerretan zien. Danak borrokan!
- Hoi galdetu behar nizun, ondo konpontzen al zian haik?
- Bai, los cojones! Ondo konpondu! Halako mentalizaziya zeon ta. Holaxe.
- Ta haik ordun batzokikuak edo antolatzen zittuen?
- Bai, batzokik eta gero zentro republikanokuak'e, haik republikanuak oso jatorrak zian. Ta haik pelotak saltzen zittuzten ta denda, taberna're zakaten haik, taberna're bazakaten. Hoixe. Ta pelotak baliyo zittun hiru errial. Pelotak baliyo zittuzten, saltzen zittuzten, guk ibiltzen giñun pelotak. Hiru errial zenek zittun ordun?
- Ta ein eitten al zenituzten, kanpeonatotako ez, baiña hola entrenatzeko...?
- Entrenatzeko ta bai, pelotak goxuan ibiltzen giñen. Pelotak, zea, trapuzko

pelotakin ta, bai. Hamabi urtekin ze emango zuten.

- Zeok iñak pelotak?
- Ez, ez, ez, pelotak saltzen zian e? Peloteruak egiñak. Ta esaten det, preziyo hortan saltzen zian.
- Baiño hiru errial ez zittunak in'e igual in beharko zittun?
- Hiru errial zenek zittun ordun? Iñork ez. pelota partidua jokatzen genunian kuadrillan'e, hamar xentimo jokatzen genun. ta iñork'e poltsillun diruik ez, hamar xentimoik'e. iñork ez baezpada jokatu [...], ta kitto in arte segi, jo ta jo hortxe. Ezer ez. Hamar xentimo zenek? entrenamentuik hobena bea, ezta? kitto in arte segi.
- kitto in arte segi. halaxe.

7. Karlismoaren alde egotera derrigortuta

- **Erref:** ATG-023/017
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:25:24. **Bukatu:** 00:26:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

Lehen, izaten ziren dantza-saioak eta dantzan erakusten zuten lagunak. Markesaren maizter guztiek nahitaez karlisten aldekoak izan behar zuten.

Transkripzioa

- Ta ordun izaten al zian dantza-saiuak eta dantzan erakusten al zizuen herrin norbaittek?

- Bai, bai, bai, dantzan bazian, danetatik. Reketiak edo zeak karlistak ez zuten iya bate. Kanpotik etortzen zian, baiño, este, nazionalistak bai. Nazionalistak PNVkuak eta hoik, joe, dantzari onak, eta herrin beti organizatzen zittuen, bai, bai.

- Eta erakutsi're bai herriko jendiak?

- Bai, bai, herrian bazian, bai, bai, bazian.

- Zu noizbait ibilli al zea ikasten?

- Ni ez, zeatik karlistak ez zuten nahi. Gu karlistetakuak giñan ta. Bai. Markesan baxtar guztik danak karlistak zian, beharko, nola obligaziyua bezela zan. Asko harrapatuko niñuteken gaur.

- Haik jartzen al zizuen baldintza? Haik jartzen al zizuen zuri noa jun behar zenuen? Markesak?

- Ez, ez, baldintzak. Baiño kasik obligaziyua bezela zan. Kasik obligaziyua zan.

- Interesak eongo zian...

- Klaro, bestela... Ez. Holaxe.

8. Harri-apustuan hautsitako marka

- **Erref:** ATG-023/019
- **Iraupena:** 0:04:04. **Hasi:** 00:27:48. **Bukatu:** 00:31:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Harri-apustuan ibilia da Joxe Antonio. Beraiek hautsitako markari buruz hitz egiten du.

9. Harri-apustuetako "dopping" eta arauak

- **Erref:** ATG-023/020
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:31:52. **Bukatu:** 00:33:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Lehen, drogarik ez zen, eta ardoarekin konpontzen ziren "dopping" egiteko. Lehengo harriak nolakoak izaten ziren aipatzen du. Ordu erdi irauten zuen harri-apustuak.

10. Harri-apustuetako tranpa

- **Erref:** ATG-023/021
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:33:15. **Bukatu:** 00:34:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Behin, harri-apustuetan egindako tranpa kontatzen du.

11. Apustuetako giroa lehen

- **Erref:** ATG-023/022
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:34:40. **Bukatu:** 00:37:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Lehen, garai batean, Astigarragan, diru asko jokatzeko zen harri-apustuetan. Apustuetan dena galdu zutenei buruzko esanak aipatzen dituzte. Estropadetan 4-5 milioi jokatu izan duten lagunak badauzka Joxe Antoniok. Apustu-giro handia zegoen lehen Astigarragan.

12. Umetan arkupeetan, eta gaztetan sagardotegietan

- **Erref:** ATG-023/024
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:38:02. **Bukatu:** 00:39:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Umetan, arkupeetan egoten ziren denborapasa. Apretak puskatzen zituztenean, etxean errieta egiten zieten, ez baitzegoen berriak erosteko dirurik. Gazteak zirela, musean ere jokatzeko zuten, sagardotegietan eta. Lehen jende asko etortzen zen inguruko herrietatik Astigarragako sagardotegietara. Upela ireki, eta bi egunean bukatu izan dute.

13. Sagardotegietako giroa eta "jakintsuak"

- **Erref:** ATG-023/025
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:39:55. **Bukatu:** 00:41:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Lehen, Donostiatik etortzen ziren ustez sagardoaz asko zekiten pertsonak; asko gastatzen zuten; eta haiek nora joaten ziren, jendea hara joaten zen. Basoak dexente betetzen ziren lehen. Orduko giroaz hitz egiten du.

Transkripzioa

- Ordun ze itten zan, batian sartu ta han bukatu?
- Ordun izaten zan toki askotan, Ergobin igual bi hiru tokitan saltzen, Astigarragan beste bi hiru tokitan. Epoka izaten zan, primaberan beti, martxua ta epoka hortan, ta ordun jendia Donostitik etortzen zian ustez zakitenak, kimikua o deitzen ziotenak, Ameriketara ibili ta hamar milla durokin etorri ta haikin primeran bizitzen zian. Gastau hittunen earki hoik. Haik etortzen zian, ta haik tutian aitzen zian juego. Ta haik noa jutean zian, jendia hara juten zan. Haik uste zuten haik dana bazekitela.
- Ze etortzen zian Ameriketatik, haudixeo?
- Tranbian etortzen zian, ta o jokuan ai, ta kriston sagardo pilla. Hogeita hamar baso ta bakoitzak edaten zittun e?
- Eta basua, oain bezela, gutxi ta maiz esaten dana, hola saltzen al zan? Tragua?
- Bai, bai, tragua... Bai zea, tragua, basua bete itten zan ordun e? Hor basuak jeneralian egurrekuak izaten zian, baina baso dexentia e? Xoxa baliyo zun bakoitzak e? Asko etortzen zian Irun alde hortatik, kontrabandon ibiltzen zianak eta, durua botatzen zuten eta "benga!" ahittu arte daniadi. [...] danak ezautu dittugu.

14. Sagardotegietan jan eta mozkortu

- **Erref:** ATG-023/027
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:42:41. **Bukatu:** 00:43:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Lehen, jendea asko mozkortzen zen. Makina bat aldiz, mozkorrek Joxe

Antonioren etxeko ukuiluan egin izan dute lo, simaur artean, etxera joateko gauza ez zirelako. Baziren gizon batzuk, angulak harrapatu, eta hurrengo egunean sagardotegira joaten zirenak haiek jatera. Orduko anekdotak kontatzen ditu.

Transkripzioa

- Jendia mozkortzen zan ordun? Mozkortzen zan...?
- Bai, bai, galantak, Jesus, kristonak, arrastaka're bai, makiña bat aldiz. Gure etxian, ukuillun, makiña bat aldiz, ximor pillan lo in izan dute, mozkortu ta etxea juteko gauza ez ta. Ene, Potono ta. Jesus, Maria ta Jose. Bazian.
- Eta, lehen-lehen, kontatzen due gizonak sagardotegira jun, eta astebetian atera gabe eoten zian hoitakuak... Hoitakuak ezautu dittuzu zuk?
- Bai, nik ezautu dittut, angula denboran, angula harrapatu gabian, ta hurrengo egunian, zartaiyakin juten zian, angulakin sagardotegira. Zartaiya etxetik hartu ta angulak zartaiyian jarrita juten zian. Ta gero esaten zuen, nik ez nun ezautu, baiño zakurrai isetsetik lotu zartaiya, ta arrastaka etxea bialtzen zuela. Nik ez nun ezautu, baiño hoik ba omen zian lehenotik, bai.

15. Aitonaren jenio txarra eta babesa

- **Erref:** ATG-023/031
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:48:14. **Bukatu:** 00:49:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Bezperak zirenean, etxera egiten zuen alde Joxe Antoniok. Behin, apaizak astindu ederra eman zion horregatik; etxera iristean, amak ere bai. Aitona enteratu zenean, ordea, apaizari egurra ematera joan zen.

16. Markesaren administrariak

- **Erref:** ATG-041/003
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:01:53. **Bukatu:** 00:04:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Markesaren ondasunen administrariak ziren. Abenduaren 18an urteko errenta ordaintzera etortzen ziren baserritarrak eta diruaz gain, kapoiak ere ekartzen zizkieten. Haiek Markesaren palaziora eramaten zituzten. Garai batean hamarrak eta primiziak kobratzen omen ziren frontoian.

17. Sagardoa xoxean saltzen zenean

- **Erref:** ATG-041/005
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:04:31. **Bukatu:** 00:07:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Orduko sagardotegia: hamar upel inguru izaten zituzten eta txotxean saltzen zuten sagardoa. Edalontzia "xoxian" saltzen zuten, zentimo batean. Sagardo ona non zegoen berehala zabaltzen zen. Kupel bat bukatzen zenean, beste bat hasten zen. Jendez gainezka egoten zen sagardotegia. Mahaiak kupelen ondoan eta ikuluan izaten zituzten.

18. Sagardotegiko zereginak

- **Erref:** ATG-041/006
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:07:46. **Bukatu:** 00:10:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardo denboraldia kartel bat jarrita hasten zen. Ahoz aho zabaltzen zen. Edalontzian saltzen zen sagardoa; bi lagunaren artean moldatzen ziren: batek sagardoa zerbitu eta besteak edalontziak garbitu. Jornalean herriko neskak ere etortzen ziren lanera.

19. Menua: txitxarroa, legatza edo tortila

- **Erref:** ATG-041/007
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:10:33. **Bukatu:** 00:13:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Angula garaian zartagiarekin etortzen ziren gosaltzera batzuk sagardotegira. Pasadizo barregarria kontatzen du. Jatekoa etxetik ekartzen zuten batzuek baina gehienez bertan ematen zuten: txitxarroa, legatza eta tortila, bakailaoarekin edo sardin zaharrekin. Batzuek jarrita eta beste askok zutik jaten zuten. Txuletak ere jaten ziren baina gutxiago.

20. Jatordua bi pezeta

- **Erref:** ATG-041/008
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:13:15. **Bukatu:** 00:14:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sukaldean labetxoa izaten zuten, egur-ikatzarekin erabiltzen zena. Parrilatxoa izaten zuen labetxoak. Postrerik ez zuten ematen. Jatordua bi pezeta inguru izaten zen.

21. Sagardotegia jendez gainezka

- **Erref:** ATG-041/009
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:14:49. **Bukatu:** 00:16:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Hernanitik eta Donostiatik tranbian etortzen ziren lagun-talde handiak. Klase guztietako jendea etortzen zen. Ia egunero seietatik aurrera jendez betetzen zen eta asteburuetan egun guztian. Maiatzerako denboraldia bukatu egiten zen.

22. Donostiako tabernariak kupelak aukeratzen

- **Erref:** ATG-041/010
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:16:27. **Bukatu:** 00:19:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardo denboraldia bukatzean, botilaratu egiten zuten. Donostiatik etortzen ziren tabernariak kupela eskatzera; haiei txanpain botiletan eramaten zieten sagardoa. Idiekin eta gurdiekin zein kamioiarekin eramaten zituzten botilak. Ergobin guardabinoak egoten ziren kanpotik zetorren alkoholagatik zerga kobratzen. Sagardoa zein tabernatara eramaten zuten aipatzen du.

23. Pitarra etxerako

- **Erref:** ATG-041/011
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:19:15. **Bukatu:** 00:21:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Pitarra etxean edateko egiten zen batik bat eta urte osorako izaten zen. Botilan sartzen zuten. Sagarraren ura gutxi edaten zen. Egurrezkoak izaten ziren mahai-aulkiak. Mantelik ez zuten izaten.

24. Bertsolariak sagardotegian

- **Erref:** ATG-041/012
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 00:21:21. **Bukatu:** 00:24:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Txirrita ezagutu zuen. Aitonaren anai bat golfoa omen zen eta haren kontuak kontatzen zituen. Sagardotegian bertsotan nortzuk ibiltzen ziren kontatzen du.

25. "Kimikuak" zetozenean

- **Erref:** ATG-041/013
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:24:33. **Bukatu:** 00:25:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Denetariko jendea ibiltzen zen sagardotegian. Ameriketako dirua eginda etortzen zirenei "kimikuak" esaten zieten eta haiek non, jendea bertara biltzen zen.

26. Galtzen zuenak, erronda ordaindu behar

- **Erref:** ATG-041/014
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:25:42. **Bukatu:** 00:27:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Karta-jokoan tutean, punttuan eta musean aritzen ziren. Tokan eta bola-jokoan aritzen zen jendea. Tokan sei fitxa botatzen ziren eta galtzen zuenak, erronda ordaindu behar izaten zuen.

27. "Txotx!" eta "Mojon!"

- **Erref:** ATG-041/015
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:27:26. **Bukatu:** 00:29:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardotegiko aldaketak gerra bukatu eta berehala gertatu ziren. Txotxa edo zipotza erabiltzen ziren: aspaldiko garaietan "txotx" eta geroago "mojon" oihukatzen zen.

28. Sagarra jotzeko moduak

- **Erref:** ATG-041/017
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:30:15. **Bukatu:** 00:31:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Lehenengo dolarea nolakoa zen kontatzen du. Baserrietan pisiarekin jotzen zuten sagarra.

29. Sagarra nola biltzen den

- **Erref:** ATG-041/018
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 00:31:30. **Bukatu:** 00:34:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Markesaren sagastietatik ekartzen zuten sagarra gurdiaekin. Kizkiarekin biltzen zuten. Lehenengo sarea betetzen zen, zestoa, eta handik zakua. Sagar-motak izendatzen ditu.

30. Inguruko baserrietako sagarra

- **Erref:** ATG-041/019
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:34:55. **Bukatu:** 00:36:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Biltzen zuten sagarra etxerako izaten zen. Sagardorik egiten ez zuten baserrietatik sagarra ekartzen zieten dolarera. Sei zaku karga bat izaten zen eta horren arabera ordaintzen zen.

31. Zizarra eta sagardoa

- **Erref:** ATG-041/021
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:37:45. **Bukatu:** 00:41:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagardoa egiteko prozesua azaltzen du. Lehen lau edo bost lagunen artean egiten zuten sagarra jotzeko prozesua. Sagarra ganbarara igo eta matxakara joaten zen eta handik dolarera. Irailean hasten ziren sagarrak biltzen eta aurreneko sagardoa gabon aurrean izaten zuten, zizarra izenekoa. Santa Krutzak artekoa zizarra izaten zen, handik aurrerakoa, sagardoa.

32. Lehengo sagardotegiak eta sagardoa

- **Erref:** ATG-041/022
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:41:09. **Bukatu:** 00:43:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Hogei sagardotegi inguru izaten ziren. Sagardoa egiten zuten baserrietan ere saltzen zuten txotxean. Tabernariak sagardoa aukeratzera etortzen ziren. Oraingo sagardoa askoz hobe delako dio. Lehen txarra bazen ere, edan egiten zen.

33. Dolaretik kupelera sagardoa nola eraman

- **Erref:** ATG-041/025
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:45:48. **Bukatu:** 00:47:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Karreto barrika zer zen eta nolakoa zen kontatzen du. Sagardoa karriatzeko erabiltzen zuten. Baserrietan erabiltzen zuten. Dolaretik kupelera mangerarekin edo bujoiarekin eramaten zuten. Bujoi ardo barrikaren modukoa izaten zen.

34. Bezeroak etxera esne bila

- **Erref:** ATG-041/028
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:50:32. **Bukatu:** 00:52:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera

Laburpena:

Esnea zenbait etxetara banatzen zuen Joxe Antoniok, eskolara joan aurretik. Marmitak eskuetan zintzilik eramaten zituen. Gehienetan bezeroak etortzen ziren etxera marmitarekin esne bila. Txantxila heldulekua duen metalezko edalontzia da eta horrekin neurtzen zen esnea.

35. Donostiako okindegietarako egurra ekartzen

- **Erref:** ATG-041/029
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:52:33. **Bukatu:** 00:55:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basotik egurra ekartzen zuten saltzeko. Eskuzerrekin eta aizkorarekin mozten zuten egurra, gurdiarekin kamioira eraman eta hark Donostiako okindegietara eramaten zuen. Prozesua azaltzen du. Pagoa eta haritza izaten zen estimatuena. Arotzentzat ere prestatzen zuten egurra.

36. Kupelak zela mantendu

- **Erref:** ATG-041/030
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:55:27. **Bukatu:** 00:57:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Kupelak bertako egurrarekin egiten ziren, gaztainarekin eta haritzarekin. Ondo mantentzeko hustutakoan garbitu eta lehor gorde behar izaten zen. Tarteetan seboa ematen zitzaion. Kupela nola garbitzen zuten kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com